

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหาร
สถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

Governance Practices of School Directors to Enhance School Administration
Quality in Wangchaikaew Educational Cluster, Sisaket–Yasothon

อัมพันธ์ บรรณทองม

Ampan Bannongthum

ทัศพร เกตุพนอม

Thasporn Kettanom

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Siam Technology College

Email: ampanbannongthum01022524@gmail.com

Received: 9 November 2025; Revised: 24 November 2025; Accepted: 17 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว จำนวน 169 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านหลักนิติธรรมสูงสุด และด้านหลักความคุ้มค่าต่ำสุด 2) แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 2.1) ใช้กฎหมายและระเบียบอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และทันสมัย 2.2) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จัดอบรมและกำหนดค่านิยมร่วม 2.3) จัดทำคู่มือและเผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผย 2.4) เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2.5) กำหนดบทบาทหน้าที่และติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และ 2.6) จัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและปลูกฝังจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

คำสำคัญ การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, คุณภาพการบริหารสถานศึกษา, สหวิทยาเขตวังชัยแก้ว

Abstract

The objectives of this research were; 1) to examine the level of development in administrative management based on the principles of good governance among school administrators in order to

enhance the quality of educational administration within the Wang Chai Kaew Educational Network under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket–Yasothon; and 2) to propose guidelines for developing administrative management based on the principles of good governance among school administrators to promote the quality of educational administration within the Wang Chai Kaew Educational Network under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket–Yasothon. The sample group consisted of 169 teachers within the WangChaikaew Educational Network and 5 experts. The research instruments included a questionnaire with an index of item-objective congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.91, as well as a structured interview form. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that: 1) The overall level of administrative management based on the principles of good governance among school administrators, aimed at enhancing the quality of educational administration, was at a high level. The highest-rated dimension was the rule of law, while the lowest-rated dimension was cost-effectiveness. 2) The development guidelines include: 2.1) Applying laws and regulations in a transparent, fair, and up-to-date manner; 2.2) Promoting morality and ethics by providing training and establishing shared values; 2.3) Preparing manuals and disseminating information openly; 2.4) Providing opportunities for all stakeholders to participate in decision-making; 2.5) Defining roles and responsibilities clearly and continuously monitoring performance; and 2.6) Allocating resources efficiently and fostering awareness regarding the value and responsible use of resources.

Keywords: School Administration, Good Governance, Quality of School Administration, Wangchaikaew Educational Cluster

บทนำ

การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดแนวทางผ่าน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นกรอบสำคัญในการจัดระเบียบสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (พระอุทิศ สมมาภาณี (แห่งทอง), 2564) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (พระเรืองเดช โชติธมโม และคณะ, 2562) อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและสนับสนุนความร่วมมือในองค์กร (นุชรี นุชนิล, 2567) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันหลายสถานศึกษายังคงประสบปัญหาความผิดพลาดในการบริหาร นำไปสู่ความเสียหายและความขัดแย้งภายใน ตลอดจนทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้ (วารุณี โพธิ์คำ, 2563)

นอกจากนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570 พบว่า แม้จะมีระเบียบ กฎหมาย และข้อกำหนดที่ชัดเจนซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาการบริหารสำหรับสถานศึกษา แต่สถานศึกษาในสังกัดยังมีความคลาดเคลื่อนและขาดความชัดเจนในการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรี

สะเกษ ยโสธร, 2566) ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องด้านนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส รวมถึงการประสานงาน ภายในที่ยังไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญในการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว เนื่องจากการบริหารงานบนพื้นฐานของธรรมาภิ บาลส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและคุณภาพการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องเสริมสร้างให้บุคลากร ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีคุณธรรม และยึดหลักความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงมีเป้าหมายในการวิเคราะห์และพัฒนากิจการการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อให้เกิดแนวทางการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและนำไปใช้ได้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหาร สถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการ บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

1) ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว จำนวน 297 คน ในปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 169 คน การกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1990) และเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละสถานศึกษาด้วยวิธีจับฉลาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป มีคุณธรรมจริยธรรม และเข้าใจบริบทของสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการ บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายที่ใช้ในการวิจัยจาก ชนะวิน แสงทามาตย์ (2564), จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และคณะ (2565), ภูติศ นอขุนทด (2565), อธิสรณ์ ธีรธนาพันธ์ (2566), เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล (2566), Keping, Yu. (2018), Rahim, A. (2019), Dewi, R. C., & Suparno, S. (2022) โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ได้ขอบข่ายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

3) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เครื่องมือเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพ
การบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีลิเคิร์ท
(Likert) เกณฑ์ค่าระดับคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติ	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1) ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสห
วิทยาเขตวังชัยแก้ว เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

4.2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการ
สถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยใช้แบบฟอร์ม
Google Form และสร้างคิวอาร์โค้ด (QR Code)

4.3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้เดินทางไปติดต่อขอเข้าสัมภาษณ์ด้วยตัวเองใช้เวลาใน
ห้วงเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่า
ร้อยละ (Percentage)

5.2) วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการ
บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว ทั้งภาพรวม และรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.5) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริม
คุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)
และนำเสนอด้วยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติงาน			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	4.45	0.42	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	4.39	0.44	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	4.29	0.51	มาก	5
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.34	0.51	มาก	4
5. หลักความรับผิดชอบ	4.37	0.53	มาก	3
6. หลักความคุ้มค่า	4.10	0.55	มาก	6
รวม	4.32	0.40	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.55)

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า 1) ด้านหลักนิติธรรม ควรใช้กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการอย่างถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทบทวนให้เป็นปัจจุบัน และสื่อสารอย่างชัดเจน 2) ด้านหลักคุณธรรม ควรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร จัดอบรมทบทวนจรรยาบรรณวิชาชีพและคุณธรรมจริยธรรม กำหนดค่านิยมร่วม และมีระบบติดตามประเมินผลด้านคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานจัดระบบสื่อสารข้อมูลและเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างเปิดเผย 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีการตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานที่มีตัวแทนจากทุกฝ่าย เปิดเปิดโอกาสให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และนำผลประเมินความพึงพอใจมาพัฒนาการบริหารงาน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในทีม และพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ควรวางแผนและจัดสรรทรัพยากรบุคคล ตามความสามารถ ความถนัด และภาระงาน คำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ และปลูกฝังจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว มีความตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ และภารกิจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยยึดถือและนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงาน และยังเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงาน ควบคู่กับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างโปร่งใส และการจัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด สอดคล้องกับแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2019) ยังเสนอว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษา แต่ยังช่วยส่งเสริมความไว้วางใจของสังคมต่อสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น สอดรับกับงานวิจัยของ จีรวรรณ มีภูมิ และเชาวนี แก้วมโน (2565) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพา กมล (2563) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ส่งผลให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา มีจิตสำนึกในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ อีกทั้งผู้บริหารยังสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ด้านหลักนิติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ควรใช้กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการอย่างถูกต้อง โปร่งใสเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทบทวนให้เป็นปัจจุบัน และสื่อสารอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานในสถานศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด แต่ด้วยความซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย รวมถึงการโยกย้ายของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้การดำเนินงานอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ จึงจำเป็นต้องมีทบทวนและปรับปรุงการใช้กฎหมายและระเบียบให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจจิมา ศรีรัตน์ และสุมิตรา ยาประดิษฐ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้ในสถานศึกษาของตนเอง อย่างเคร่งครัด อยู่ในขอบข่าย และบริบทที่เหมาะสมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564) โดยมีผลการวิจัยว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

ด้านหลักคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า ควรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร จัดอบรมทบทวนจรรยาบรรณวิชาชีพและคุณธรรมจริยธรรม กำหนดค่านิยมร่วม และมีระบบติดตามประเมินผลด้านคุณธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการยึดหลักคุณธรรมในการบริหารงานและส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรมในการ

ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ บุญประคม (2565) พบว่า ควรผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและยึดมั่นในความยุติธรรมต่อบุคลากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรจรรยา สารทประเสริฐ และฐิดาภรณ์ เพ็ญหนู (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้และจัดทำคู่มือด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ด้านหลักความโปร่งใส ผลการศึกษาพบว่า ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานจัดระบบสื่อสารข้อมูลและเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างเปิดเผย ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีความแตกต่างด้านการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การบริหารจึงควรมีคู่มือและขั้นตอนปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน เพื่อความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งความโปร่งใสในการบริหารยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย ภาโสภาส และจรัญญา เทพพรบัญชากิจ (2568) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 (ดอนสักผดุงวิทย์) ผลการวิจัยพบว่า ควรเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลอย่างทั่วถึง รวมถึงการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นและสอบถามข้อมูลได้อย่างเสรี เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในความโปร่งใส และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษาปณ์ โพธิ์สวัสดิ์ และคณะ (2567) ได้ผลการวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานที่มีตัวแทนจากทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และนำผลประเมินความพึงพอใจมาพัฒนาการบริหารงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานทำให้บุคลากรไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมได้เต็มที่ อีกทั้งบางส่วนยังขาดความเข้าใจในสำคัญของการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการบริหารงาน โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ส่งผลให้การตัดสินใจโปร่งใส เปิดกว้าง และสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ และยกระดับคุณภาพการบริหารอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ บุญประคม (2565) พบว่า ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานด้านต่าง ๆ มีกระบวนการมอบอำนาจการทำงานและยกย่องการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษาปณ์ โพธิ์สวัสดิ์ และคณะ (2567) ผลการวิจัยพบว่า จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

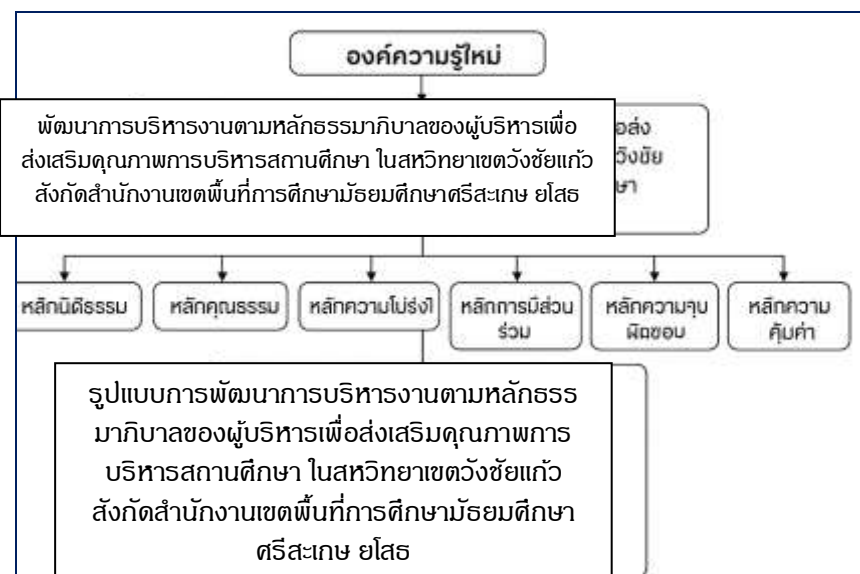
ด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในทีม และพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมอบหมายงานโดยยึดหลักความเป็นธรรม แต่บุคลากรบางส่วนปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบถ้วนและไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การกำหนดบทบาทให้ชัดเจนและมอบหมายงานตามความถนัดจะช่วยให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ บุญประคม (2565) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของงานอย่างชัดเจน พร้อมประเมินการปฏิบัติงานตามสภาพความเป็นจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564) โดยได้ผลการวิจัยว่า ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับความถนัดของบุคลากร

ด้านหลักความคุ้มค่า ผลการศึกษาพบว่า ควรวางแผนและจัดสรรทรัพยากรบุคคล ตามความสามารถ ความถนัด และภาระงาน คำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ และปลูกฝังจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว มีการมอบหมายภาระ

งานทั้งด้านการสอนและภาระงานพิเศษให้แก่บุคลากร เพื่อขับเคลื่อนภารกิจและนโยบายต่าง ๆ การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยหลักความคุ้มค่า เพื่อให้ภาระงานสอดคล้องกับศักยภาพของบุคลากร ลดการสูญเปล่าของทรัพยากร นำไปสู่การยกระดับคุณภาพของการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย ภาโสภา และจรรย์ญา เทพพรบัญชากิจ (2568) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 (ดอนสักผดุงวิทย์) ผลการวิจัยพบว่าในการวางแผนใช้ทรัพยากรบุคคลควรอิงข้อมูลความรู้ ความสามารถ และความถนัดของบุคลากรแต่ละคนเป็นหลัก รวมถึงส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุทิกา การงานดี และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ชี้ให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาควรผสมผสานหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า เข้ากับกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเอื้อต่อความร่วมมือของบุคลากร การมอบหมายงานควรเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของผู้ปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการบริหาร พร้อมกันนี้ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรมและความโปร่งใสจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ความสามัคคี และความรับผิดชอบร่วมกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมคุณภาพการบริหาร

สถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังชัยแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักนิติธรรม และต่ำสุดคือหลักความคุ้มค่า สำหรับแนวทางการพัฒนา พบว่า ควรดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การยึดหลักนิติธรรมโดยใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความโปร่งใส การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดความรับผิดชอบที่ชัดเจนและการติดตามประเมินผล และการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ด้านความคุ้มค่า ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาในสหวิทยาเขต

1.2) สำหรับผู้บริหารควรนำแนวทางการพัฒนาที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานในสถานศึกษา และส่งเสริมการกำหนดภาระงานให้สอดคล้องกับความสามารถ และสร้างระบบประเมินที่โปร่งใส

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่เน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับตัวแปรสำคัญอื่น ๆ เช่น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อยืนยันคุณค่าและผลกระทบของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

2.2) ควรวิจัยเปรียบเทียบระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับของสถานศึกษา จะช่วยให้เห็นถึงความแตกต่างด้านบริบทที่มีผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อาจนำไปสู่การพัฒนาแนวทางเฉพาะบริบทได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กษาปณ์ โพธิ์สวัสดิ์, สุทธิพร บุญส่ง และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2567). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์. 1(1), 19-36.

เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล, (2566). การพัฒนากฎหมายว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำของโครงสร้างหน้าที่และอำนาจของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏตามหลักธรรมาภิบาล. วารสารสหวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 7(1), 85-98.

จตุพร ไกรกิจราษฎร์, ภัทราวดี อ่ำคุณ, ธนวรรณ พงษ์แดง, บุษกร รังษีโนนดร และโชติ บดีรัฐ. (2565). หลักธรรมาภิบาล : การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. Journal of Roi Kaensarn Academi. 7(3), 345-358.

- จิรวรรณ มีภูมิ และเขาวนั แก้วมโน. (2565). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 2. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมหาดใหญ่
วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13, หน้า 1865-1879.
- ชนะวิน แสงทามาศย์. (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. วารสารสังคมศาสตร์บูรณา
การ. 1(3), 1-88.
- ธีรเสถียร ศิรินานนท์. (2566). การวัดผลการมีธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วารสารวิชาการวิจัยและ
นวัตกรรม มสธ. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 3(2), 20-36.
- นุชรี นุชนิล. (2567). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์. 11(12), 12-22.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุวิ
ยาสาส์น จำกัด.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต. 21(2), 12-21.
- พระเรืองเดช โชติธมโม และคณะ. (2562). ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหาร. วารสารมหาจุฬาลงกรณ. 10(1), 11-21.
- พระอุทิศ สมมาภาณี (แห่งทอง). (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. 9(3), 81-90.
- ภูติศ นอขุนทด. (2565). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(1), 1029-
1044.
- มุกทิภา การงานดี และ ศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2567). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถาน ศึกษาสังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชลบุรี. Journal of Modern
Learning Development. 9(7), 353-370.
- รุ่งทิพา กมล. (2563). ได้ทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการ
วิจัย. 4(3), 96-108.
- วรวิทย์ บุญประคม. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรจรรยา สารทประเสริฐ และจิตาภรณ์ เพ็งหนู. (2567). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์. 2(3), 97-110.
- วราวุธ โพธิ์คำ. (2563). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษาน้อมเกล้า. วารสารบัณฑิตศึกษา มรภ. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 5(1), 53-62.
- วุฒิชัย ภาโอภาส และจรัญญา เทพพรบัญชากิจ. (2568). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี 1 (ตอนสักผดุงวิทย). วารสาร
ปัญญาลิขิต. 4(2), 19-32.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.
2566-2570). ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.

- อัจฉิมา ศรีรัตน์ และสุมิตรา ยาประดิษฐ์. (2566). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตาม
ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารมหาจุฬ
นาครทรรศน์. 10(9), 213-224.
- Dewi, R. C., & Suparno, S. (2022). MEWUJUDKAN GOOD GOVERNANCE MELALUI PELAYANAN
PUBLIK. Jurnal Media Administrasi. 7(1), 78–90.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. Education
and Psychological Measurement. 30(3), 607 – 610.
- Keping, Yu. (2018). Governance and Good Governance : A New Framework for Political Analysis.
Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences. 11(1),1-8.
- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2019). Governance in
education: Transparency, accountability and performance. Paris: OECD Publishing.
- Rahim, A. (2019). Governance and Good Governance-A Conceptual Perspective. Journal of Public
Administration and Governance. 9(3), 133-142.